

FILIP ČERNÝ

Beheld, seen and thought

Filip Cerny has the sense of creation of the new image world. When he sees the landscape, he is not satisfied with its copying. He must go on. His track goes behind the object, space, behind the beheld landscape. He is walking to touch what he sees in a different way. He is walking to choose the significant from the selected and seen shapes, makes them free and create a new composition from them. Clearer, well-arranged, less complicated, but even more transparent. He uses various painting procedures for definition of the particular landscape elements. What is solid keeps the clear shape in the picture and this is usually sprayed over the stencil - stone, rock, tree. What is unstable in its shape, this keeps this character and this is even emphasised with the use of spray and its prints - waterfall, fire, explosion. Some of the used forms coincide, others are in a mutual contrast. The author discovers regularity, which the general vision works according to. My vision of this scheme, when the eye focuses on something, something is not able to be read on the contrary or it needs the time for this. In all these lead Mr Cerny to the experiments with the human retina. The author disconnects himself from the seen and records the thought. Therefore there may be a leopard landscape where the hilly country is covered with black spots, which underline the illusion of the rugged framework for the human eye. In the same way may work even the ‘wood’ consisting of the various-colour stripes of vertically defluent paint. Pictures also evoke curiosity, what is meant by this, because the human brain naturally mixes seen with thought and asks for the meaning. In this case we may see a wily smile of Filip Cerny, who from the point of image of a magician imagines allegories, puzzles and traps for the curious sight of the spectator. From the point of sight the element of water is remarkable, because this works in many ways. Surface reflects the objective world. If this is affected, deformation of the reflected image is made. View under surface evokes the feeling of the narrow space with its constricted luminosity. At the moment when the author places the diver into this environment, this creates the image of a world full of meanings which do not need to be named. It is enough to stay at the imagination of the human character deformed with its own moves. The sign changing its shape under certain conditions may characterize the main leading motif of Cerny's painting. The selected sight may be a landscape, water, diver, female nude but also an mtenor represented by an appliance (washing machine) or a selected work of art, which with its repeatedness has become also with distinguishable and generally accepted ‘‘icon’’ Image is becoming the plunge into the plane, where the spectator feels particular spacial planes - remote depth even a detail just in front of his eyes. As long as we should characterize the approach of Filip Cerny towards the painting in any way, then it is important the search for the new language, image speech through which he would hold what he wants and he is going to express. The author perceives the image as the peculiar means of communication, which has got its own regularities. It is possible to determine against these but also it is necessary to keep them sufficiently in their life functions. He changes the space of the image with all respect to its givenness.

Petr Vaňous

Spatřené, viděné a myšlené

Filip Černý má smysl pro vytváření nového obrazového světa. Když vidí krajinu, nespokojí se s jejím přepisem. Musí jít dál. Jeho cesta vede za věc, za prostor, za spatřenou krajinu. Je nakročěn k tomu uchopit to, co vidí, jinak, jiným způsobem. Vybrat si podstatné z nabízených a viděných tvarů, ty osamostatnit a vytvořit z nich novou skladbu. Čistší, přehlednější, méně komplikovanou, ale o to více jasnou. K definici jednotlivých krajinných prvků používá různé malířské postupy. Co je pevné, má na obraze jasný tvar a je zpravidla stříkáno přes šablonu – kámen, skála, strom. Co je tvarově proměnlivé, tomu je tato vlastnost ponechána a ještě zdůrazněna použitím spreje a jeho stop – vodopád, oheň, výbuch. Některé z užitých forem se překrývají, jiné se dostávají do vzájemného kontrastu. Autor objevuje ve zvolených postupech zákonitosti, na kterých funguje obecné vidění. Tím se odpoutává od viděného a zaznamenává myšlené. Proto může vzniknout leopardí krajina, kde zobrazená pahorkatina je pokryta černými skvrnami, které podtrhují pro lidské oko iluzi členitého krajinného rámce. Stejně tak může fungovat „les“ složený z pouhých různobarevných pruhů vertikálně stékající barvy. Obrazy zároveň vzbuzují zvědavost, co je tím myšleno, neboť lidský mozek přirozeně směšuje viděné s myšleným a ptá se po významu. V tomto místě můžeme zahlédnout potměšilý úsměv Filipa Černého, který z pozice obrazového mága, vymýšlí jnotaje, hádanky a pasti pro zvědavý zrak diváka. Z hlediska zraku je velmi pozoruhodný živel vody, neboť funguje mnoha způsoby. Hladina zrcadlí předmětný svět. Když se naruší, dochází k deformaci odraženého obrazu. Pohled pod hladinu navozuje dojem stísněného prostoru. V okamžiku, kdy do tohoto prostředí umístí autor potápěče, vzniká obrazový svět nabytý významy, které není třeba přesně pojmenovávat. Stačí setrvat u představy lidské postavy deformované vlastními pohyby. Znak měnící za určitých podmínek tvar, tak lze charakterizovat hlavní leitmotiv Černého malby. Zvoleným znakem může být krajina, voda, potápěč, ženský akt, ale i nějaký interiér, detail interiéru zastoupený spotřebičem (pračka) nebo vybrané umělecké dílo, které se svou opakovaností stalo také rozpoznatelnou a obecně přijatou „ikonou“. Obraz se stává ponorem do plochy, kde divák cítí jednotlivé prostorové roviny – vzdálenou hlubinu, i detail těsně před svými zraky.

Pokud bychom měli nějakým způsobem charakterizovat přístup Filipa Černého k malbě, pak je u něho směrodatné hledání nějakého nového jazyka, obrazové řeči, prostřednictvím které by sám za sebe uchopil to, co chce a hodlá sdělit. Autor vnímá obraz jako svébytný prostředek komunikace, který má své zákonitosti. Vůči nim se lze vymezovat, ale zároveň je potřeba zachovat je v jejich dostatečně životných funkcích. Proměňuje prostor obrazu se vším respektem k jeho danostem.

Petr Vaňous

